

МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

Притула Соломія Анатоліївна

студентка юридичного відділення

Галицький коледж імені В'ячеслава Чорновола

Науковий керівник: Заставна Ольга Петрівна

к.ю.н., завідувач юридичним відділенням

Галицький коледж імені В'ячеслава Чорновола

Україна

Ключові слова: Європейський Союз, міграційна політика, європейські угоди, мультикультуралізм, мігранти.

На сучасному етапі міграційна політика європейських держав є досить вагомим фактором для забезпечення національної безпеки в державах Європейського Союзу (надалі ЄС). Оскільки саме від неї залежить і політична, і економічна, і соціальна визначеність людини у суспільстві. Завдяки відповідним соціально-економічним показникам розвитку країни можна оцінити слабкість чи силу окремої держави як європейської спільноти зокрема, так і світу загалом. У зв'язку із зростанням кількості міграційних процесів та великим напливом біженців в Європу більшого загострення набувають проблеми, які пов'язані із стабільністю політичних систем держав та їх подальшим соціально-економічним розвитком.

Питанням міграційної політики раніше вже приділяло увагу багато науковців, серед яких: О.В. Позняк, О.А. Малиновська, Р.Д. Стаканова, Е.М. Лібанова, І.М. Прибиткова, І.П. Майданік, Л.А. Абалкіна, Л.Л. Рибаківський, Д.С. Шелестова та багато інших. Проте, в сучасних умовах, питання міграції в Європейських державах залишається і надалі актуальним.

В загальному значенні під міграційною політикою розуміємо систему спеціальних національних законів та міграційних угод, які регулюють міграційні процеси щодо обмеження припливу або відпливу біженців та нелегалів і стимулювання до припливу економічно-ефективного людського

капіталу, насамперед, наукових кадрів та висококваліфікованих фахівців різних галузей.

В своїх дослідженнях Л.Ф. Абзалова зазначає, що «стратегічний курс міграційної політики будь-якої держави формується під впливом чотирьох основних груп факторів:

Перша група являє собою внутрішні потреби держави, що охоплюють демографічну, соціально-економічну, національну сфери, які прямо пов'язані з питаннями територіальної цілісності й політичної безпеки держави.

Друга група пов'язана з конкретними установками правлячої еліти на подальший розвиток країни, які одержують своє практичне втілення у формуванні політико-правового режиму відносно міграції населення.

Третя група факторів відображає міжнародну обстановку в цілому й політичну, соціально-економічну та військову ситуацію в прикордонних регіонах суміжних держав зокрема.

До четвертої групи факторів відносяться катаклізми природного й техногенного характеру, що викликають потоки змушених мігрантів, але ця група зазвичай слабо впливає на стратегію міжнародного курсу країни через тимчасовість цих явищ» [1].

Можна зауважити, що спільнота країн ЄС є надто потужним центром, який притягує міграційні потоки. Ядром міграційної політики було дотримання прав людини, яке знайшло своє відображення у різних європейських нормативно-правових актах та угодах, які були укладені міжнародними організаціями, зокрема, Організацією Об'єднаних Націй, Міжнародною організацією праці, Міжнародною Організацією з міграції.

Основним і базовим документом, що юридично закріпив положення з питань міграції в ЄС, є Маастрихтський договір (1992 р.). Передумовою його укладення було підписання у 1985 р. договору в замку Шенген у Люксембурзі між урядами країн Бенілюксу, Федеративною Республікою Німеччиною і Французькою Республікою [2]. Після цього в червні 1997 р. європейським вищим керівництвом був прийнятий Амстердамський договір, основною метою

якого було підготувати ЄС до потенційних проблем, які принесуть з собою наступні хвилі розширення [3]. Але все ж таки повноваження ЄС у сфері міграційної політики значно розширив Лісабонський договір, який був прийнятий у 2007 р. [4].

Міграційна політика ЄС реалізується в рамках дотримання прав людини на свободу пересування і вибору місця проживання, що отримала розвиток у багатьох європейських угодах. «Ніхто не має права заперечувати або перешкоджати особам обирати державу, з якою вони пов'язують своє майбутнє, але приїзд до іноземної країни зобов'язує дотримуватись її законодавства та поважати цінності громадян, які були сформовані в суспільстві» [5].

Основою політики країн ЄС є принцип «мультикультуралізму». Як говорить нам В.О. Костенко «даний напрямок не вимагає асимілювати переселенців і дозволяє існування закритих комун стороннього населення, життя членів яких переважно будується в рамках або рідної або рівноцінної місцевої культур, незалежно від традицій, історії та інших особливостей «нової батьківщини»» [6].

З зазначеного вище випливає, що сучасну міграційну картину в світі, насамперед, визначають найбільш економічно розвинені країни, а саме Сполучені Штати Америки, Канада, Австралія, більшість держав – членів ЄС (Італія, Німеччина, Польща, Португалія та ін.), а також країни Близького Сходу, в яких спостерігається масова імміграція робочої сили (Бахрейн, Катар, Об'єднані Арабські Емірати, Саудівська Аравія).

З власного досвіду дослідження можна сказати, що найбільш важливим аспектом при вивченні міграційних процесів є визнання та розуміння того, що міграція має свою власну динаміку різноманітних форм у кожній окремій країні, хоча має і при цьому деякі загальні показники, які притаманні для всього світу. До таких показників можна віднести: чому люди переїжджають, куди вони переїдуть; через які країни і якою допомогою користуються.

З прийняттям Амстердамського договору дії керівних установ та урядів країн Євросоюзу були розширені в питаннях міграцій і надання притулку. Проте, як зазначає практика, проблема регулювання міграцій все ж таки залишилася.

Зокрема, на сьогоднішній день країни Європи надають величезні суми на допомогу біженцям, виселяють малозабезпечених громадян для надання їм притулку, а також змушують своїх жителів проявляти толерантність та надавати допомогу біженцям через те, що вони нехтують та зневажають місцеві закони та усталені культурні цінності. Це призводить до появи мігрантів, внаслідок яких посилюється ісламізація. Тому можна робити висновок про слабкість Європи, незахищеність та недопрацьованість законодавства щодо біженців.

Ці та інші проблеми у сфері сучасної міграційної політики роблять її однією з найбільш актуальних проблем на порядку денному як національного, так і наднаціонального рівня.

Проаналізувавши міграційну політику ЄС, можна дійти до висновку про встановлення таких основних напрямів:

- 1) встановлення певних обмежень щодо міграційного потоку на загальноєвропейському рівні;
- 2) посилення контролю перетину біженцями кордонів європейських країн;
- 3) стимулювання біженців до повернення на батьківщину та втілення в їх життя відповідних програм добровільного виїзду іммігрантів додому;
- 4) вирішити протиріччя, які існують між країнами ЄС;
- 5) уніфікувати загальноєвропейське законодавство та законодавство окремих країн з відповідністю нормам та потребам сьогодення.

Отож, міграційна політика ЄС потребує детального перегляду та впровадження в життя нових підходів до вирішення вище зазначених проблем європейського населення. Дані основні напрями доцільно об'єднати в єдину зовнішню політику ЄС і, насамперед, в політику безпеки Європи.

Список використаних джерел:

1. Абзалова Л.Ф. (2005) Правовые аспекты иммиграционной политики в странах Европейского Союза: *Четвертые Валентеевские чтения: Сборник докладов (Книга 2) Л.Ф. Абзалова*. Минск: МАКС-Пресс. 266.
2. Формування спільної міграційної політики Європейського Союзу. Вилучено з <http://ua.textreferat.com/referat-3867-5.html>.
3. Антонюк Н.В. & Микієвич М.М. (2005) Європейський Союз: політика, економіка, право: *навч. посібник*. Львів. 532.
4. Шамраєва В.М. Основні етапи формування спільної міграційної політики ЄС. Вилучено з http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/tppd/2009-1/zmist/R_2/Shamraeva.pdf.
5. Пак Н.А. (2017) Міграційна політика Європейського Союзу: проблеми і перспективи. *Вісник Харківського нац. університету ім. В.Н. Каразіна*. Харків. (6), 54-57. Вилучено з <file:///C:/Users/cr7va/Downloads/9971-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-19797-1-10-20171219.pdf>.
6. Костенко В.О. (2015) Актуальні проблеми міграційної політики та підходи до їх вирішення на прикладі Європейського Союзу. *Актуальні проблеми політики*, (54), 106-114. Вилучено з file:///C:/Users/cr7va/Downloads/appol_2015_54_13.pdf.